



Національний
банк України

Політика з розвитку сталого фінансування

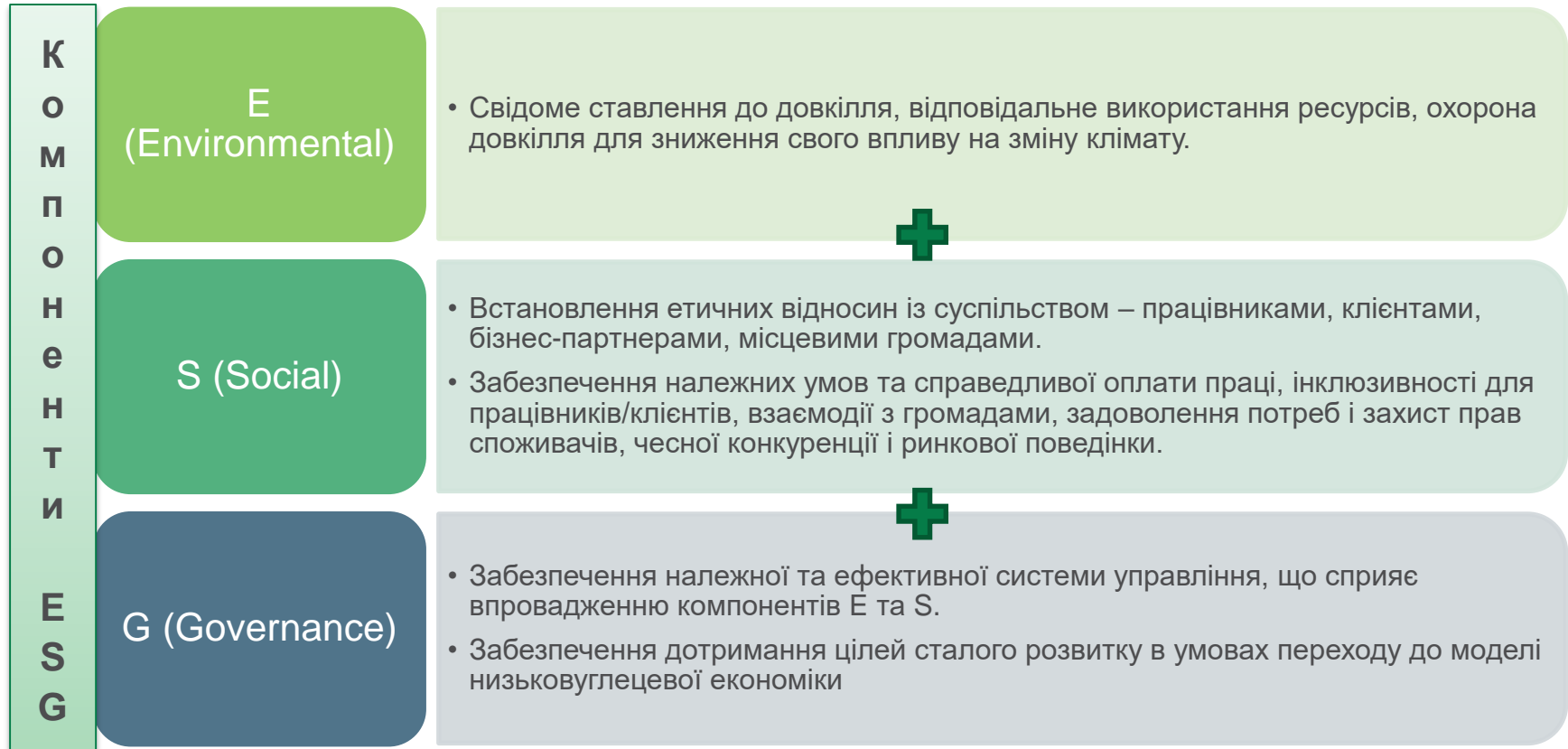
17 вересня 2024 року



Політика НБУ у сфері ESG потребує перегляду

- Затверджена наприкінці 2021 року Політика щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року (далі – Політика) потребує доопрацювання та актуалізації з огляду на:
 - ✓ призупинення виконання заходів, передбачених Політикою, через повномасштабне вторгнення росії в Україну;
 - ✓ невідповідність Політики актуальним актам права ЄС;
 - ✓ невідповідність Політики новим викликам, що стоять перед фінансовою спільнотою та НБУ, з огляду на зміну умов діяльності сектору.
- Ефективність і швидкість процесів у сфері ESG залежить від активності низки державних органів, зокрема Уряду.
- Водночас у рамках Ukraine Facility Україна має вже найближчим часом інтегрувати екологічні елементи в реформи у сфері енергетики, сільського господарства, малого та середнього бізнесу та реалізувати заходи для зеленого переходу.
- Роль фінансового сектору у процесах сталого переходу, зокрема належного управління ESG ризиками, ключова та посилюватиметься в контексті євроінтеграційних процесів.
- Реалізація ESG буде відбуватися з урахуванням реалій повномасштабної російської агресії. Це означає орієнтування на зелене та інклюзивне відновлення економіки, а також поступове запровадження вимог до фінустанов з урахуванням спроможності системи.
- Особливого фокусу вимагатимуть заходи із забезпечення соціальної справедливості та інклюзії, передусім для ветеранів та інших осіб, що постраждали через війну.
- Запропонований план дій дасть змогу сприяти підвищенню якості управління ESG ризиками у фінансовому секторі та приведе до формулювання оновленої Політики з розвитку сталого фінансування.

ESG – комплексний підхід до сталої, етичної та відповідальної діяльності



Матриця ESG ризиків – індикатор для політик економічних агентів у сфері ESG

Схема ESG матриці (розкрито на наступних слайдах)

Суб'єкт	Наслідки реалізації ризиків			Заходи пом'якшення ризиків та їхніх наслідків, використання можливостей (G)
	Екологічні (E)		Соціальні (S)	
	Фізичні ризики	Ризики переходу (до низьковуглецевої економіки)		
Фінансові регулятори	Виявлення ризиків у сфері діяльності кожного економічного агента			Дії для зниження ризиків
Фінансові установи				

- Кожна група економічних агентів постає перед унікальним набором ESG ризиків та має напрацьовувати специфічні ESG рішення, політики для сталого розвитку.
- Цю специфіку представлено через матрицю ESG ризиків, де наведено наслідки реалізації E та S ризиків для кожної категорії агентів і шляхи зниження цих ризиків та відкриття можливостей через G компонент.
- Для належного корпоративного управління (G) у фінансових установах вже існують спеціальні процеси та необхідні регуляції, в НБУ корпоративне управління також належне. Тож фокус зміщено із аналізу G ризиків на управління іншими ризиками через ефективне корпоративне управління.
- Для окремих економічних агентів (фінансові установи, регулятори) ESG ризики виникають як від їхньої діяльності як окремої господарської одиниці, так і через наявність або відсутність їх впливу на інших суб'єктів, цю особливість у таблиці підкреслено.

Матриця ESG ризиків: роль фінансового сектору

Суб'єкт	Наслідки реалізації ризиків			Заходи пом'якшення ризиків та їхніх наслідків, використання можливостей (G)
	Екологічні (E)		Соціальні (S)	
	Фізичні	Переходу		
Фінансові установи	<ul style="list-style-type: none"> Втрата активів внаслідок стихійних лих. Порушення безперервності діяльності та репутаційні ризики. Підвищення фінансових ризиків внаслідок реалізації несприятливих подій для клієнтів. Втрата інклюзивності надання послуг. Збільшення страхових виплат внаслідок реалізації страхових випадків (для страховиків). 	<ul style="list-style-type: none"> Неможливість здійснення діяльності через невідповідність новим умовам. Втрата доходу від здійснення діяльності. Погіршення якості активів. Додаткові витрати 	<ul style="list-style-type: none"> Неможливість здійснення діяльності через невідповідність новим умовам. Втрата доходу/рентабельності діяльності. Плинність кадрів через незабезпечення належних умов праці. Втрата кредитором ринкової позиції та доходів внаслідок неадекватної оплати праці, умов праці. Недотримання принципів інклюзивності надання послуг (рівності доступу). Репутаційні втрати. 	<ul style="list-style-type: none"> Наявність політики управління ESG ризиками (включно з Переліком виключень кредитування) та імплементація її в СУР (на першому етапі - у т. ч. у три лінії захисту). Ефективна інформаційна взаємодія з боржником для розкриття фінустановою, у т. ч. даних про портфель (уніфіковані анкети). Належна оцінка ESG-профілю клієнтів та оцінка наслідків кредитування на їхній ESG профіль. Оцінка вуглецевого сліду від власної діяльності, встановлення цілей для зниження вуглецевого сліду портфеля. Супроводження клієнтів та надання рекомендацій для цілей відповідності політикам ESG. Убезпечення від практик грінвошингу. Публікація інформації про викиди (Звіт зі сталого розвитку або річний інтегрований звіт та інша звітність, де розкривається інформація про парникові гази). Навчання персоналу. Антикорупційні, антишахрайські заходи Належне управління, корпоративна культура Система оцінки роботи та винагороди з прив'язкою до ESG-питань
	<ul style="list-style-type: none"> Ризики втрати ліквідності та капіталу, загрози для платоспроможності. 			

Бордовим кольором позначені заходи, які суб'єкти здійснюють стосовно самих себе / своєї діяльності.

Матриця ESG ризиків: роль фінансових регуляторів

Суб'єкт	Наслідки реалізації ризиків			Заходи пом'якшення ризиків та їхніх наслідків, використання можливостей (G)
	Екологічні (E)		Соціальні (S)	
	Фізичні	Переходу		
Фінансові регулятори	<ul style="list-style-type: none"> Втрата активів та обмеження ресурсів внаслідок стихійних лих Втрата контакту з окремими підмандатними фінустановами внаслідок порушень діяльності останніх. 	<ul style="list-style-type: none"> Неналежне виконання функцій регуляторами внаслідок невідповідності фінансового сектору новим умовам. Неналежне виконання функцій сектором внаслідок недостатніх функцій контролю за дотриманням вимог щодо ESG ризиків. Неналежна долученість сектора до дотримання політик ESG. 	<ul style="list-style-type: none"> Плинність кадрів через обмежене забезпечення належних умов роботи. Неможливість здійснення діяльності відповідно до нових умов. 	<ul style="list-style-type: none"> Формулювання Політики ESG для фінансового сектору, узгодженої з планами інших регуляторів / причетних держустанов. Сприяння розкриттю сектором інформації про ризики/політики ESG. Стимулювання сектору до створення продуктів з кращими умовами – сталих продуктів (для стимулювання розвитку ESG). Методичні рекомендації з інклюзивного надання фінансових послуг. Виконання Національної стратегії розвитку фінансової грамотності до 2030 року. Визначення власного профіля ризику ESG і Політики управління власними ESG ризиками. Розробка документів із підтримання інклюзії, зокрема плану заходів з реінтеграції, адаптації та допомоги ветеранам війни, підтримки інших соціально вразливих груп в НБУ.
	<ul style="list-style-type: none"> Ризики для фінансової стабільності 			

Бордовим кольором позначені заходи, які суб'єкти здійснюють стосовно самих себе / своєї діяльності (тобто як до суб'єкта, а не регулятора).

Банки лише почали управляти кліматичними ризиками

Частка опитаних банків, які зазначили про вплив кліматичних ризиків на вказані аспекти їхньої діяльності



Джерело: опитування банків.

Частка із опитаних банків, які зазначили про врахування кліматичних ризиків у системі ризик-менеджменту



- НБУ опитав 33 найбільших банки про їхні підходи до управління кліматичними ризиками – майже три чверті з них зазначили, що зміни клімату вже зараз впливають на їхню діяльність.
- Проте лише близько третини опитаних банків просунулися в управлінні цими ризиками, інтегрували їх у систему управління ризиками передусім кредитного та операційного.
- Інтеграція кліматичних ризиків в оцінку кредитного ризику залишається слабкою: вони не впливають на умови договорів та оцінку параметрів кредитного ризику.

Заходи НБУ для сприяння сталому фінансуванню

Заходи з управління та мінімізації ESG ризиків з боку НБУ мають здійснюватися за двома напрямками:

1. НБУ як окремий економічний агент внаслідок власної господарської діяльності стикається із ESG ризиками.

Реалізація через розробку та впровадження **Внутрішньої політики НБУ**, що визначатиме роботу НБУ як організації

2. Фінансовий сектор та НБУ як його регулятор спроможні відігравати суттєву роль в пом'якшенні ESG ризиків у фінансовому та реальному секторах економіки шляхом розроблення учасниками фінансового сектору власних політик ESG, роз'яснювальної роботи з клієнтами/споживачами, їх підтримки в розумінні та виявленні ESG ризиків, сприятливих умов кредитування/фінансування.

Реалізація через розробку та впровадження **Політики НБУ для фінустанов** з управління ESG ризиками на рівні фінансового сектору в цілому

Етапи розробки та впровадження Політики для сектору

Етап	Опис етапу	Очікуваний результат
I	Розробка єдиного глосарію понять, уніфікація опитувальників банківських клієнтів про профіль ризиків, систематизація досвіду підготовки ESG політик/стратегій банків	Затвердження погодженої із фінсектором «Білої книги» з політик ESG
II	Розробка й затвердження рекомендацій з управління ESG ризиками, розкриття інформації про ці ризики фінустановами	Затвердження Політики ESG для фінансового сектору (далі – Політика)
III	Поширення рекомендацій з управління ESG ризиками та розкриття інформації за ними на небанківський фінансовий сектор. Оцінка ESG ризиків на рівні фінансової системи та економіки. Нагляд за впровадженням Політики	Впровадження Політики

- Заходи із підготовки та впровадження Політики НБУ пропонується здійснювати у декілька етапів.
- «Біла книга» з політик ESG передбачається як документ, що міститиме опис поточного стану управління ESG ризиками у секторі, бачення перспективного стану, а також деталізований план регуляторних дій для переходу сектору у перспективний стан і проміжний етап до підготовки Політики.